

Türkiye ile Amerika birleşik Devletleri arasında imza edilen iadei mücrimin muahedenamesinin tasdiki hakkında 1/811 numaralı kanun lâiyhası ve Hariciye ve Adliye encümenleri mazbataları

T. C.

Başvekâlet

Kararlar müdürlüğü

Sayı 6/3399

25-XI-1933

B. M. M. Yüksek Reisliğine

1923 senesinde Lozanda Türkiye ile Amerika birleşik Devletleri murahhasları tarafından imza edilen iadei mücrimin muahedenamesinin tasdiki hakkında hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 5-XI-933 te Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun lâiyhası esbabı mucibe ve muahedename projesile birlikte arzedilmiştir efendim.

Başvekil

İsmet

Esbabı mucibe lâiyhası

Suçluların, suçu işlediği memleketi terke muvaffak olunca lâzımgelen takibattan kurtulması ve yahut bu takibatın istenilen şekilde yapılamaması, adaletin pençesinden kurtulmak ümidini uyandırarak içtimaî bakımdan çok mahzurlu olduğundan başka memleketlere kaçan suçluların muayyen şartlar tahtında mütekabilen iadesini temin etmenin lüzumu ve faidesine binaen, diğer Devletlerle olduğu gibi, Amerika birleşik Devletleri ile de Lozanda 6 ağustos 1923 tarihinde bir iadei mücrimin muahedesini imza edilmişti.

Lozan muahedesinin Amerika Kongresi tarafından tasdik edilmemesi dolayısıyla mezkûr iadei mücrimin muahedesini de tasdik edilememiştir. Bilâhare Amerika ile münasebatımız 17 şubat ve 29 nisan 1927 tarihlerinde Amiral Bristol ile teati edilen mektuplarla tanzim edilmiştir. Bunu müteakiben Amerika hükûmetiyle 1 teşrinievvel 1929 da bir ticaret muahedesini ve 28 teşrinievvel 1931 de bir ikamet mukavelesi imza edilmişti.

Mezkûr ikamet mukavelesi bu kere Amerika Hükûmeti tarafından tasdik edildikten sonra iki Devlet arasında bir iadei mücrimin muahedesini akti de takarrür etmiş ve Amerika Hükûmeti 1923 te Lozanda imza edilmiş olan iadei mücrimin Muahedesinin aynen tasdikını teklif etmesi üzerine, keyfiyet Hükûmetimizce de muvafık görülerek bu Muahede Yüksek tasdiklerine arzedilmiştir efendim,

Hariciye encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Hariciye encümeni
Karar No. 15
Esas No. 1/811

17 - XII - 1933

Yüksek Reisliğe

Türkiye ile Amerika Birleşik Devletleri muahhasları tarafından 1923 senesinde Lozanda imza edilen iadei mücrimin muahedenamesinin tasdikı hakkında hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 5 - XI - 1933 te Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun lâyihası ve esbabı mucibesi Hariciye vekili Beyin huzurile encümemiz tarafından tetkik ve müzakere edildi.

Hükümetin esbabı mucibe lâyihasında izah edilmiş olan mütalealara iştirak eden encümemiz bu kanun lâyihasını tasvip etmiş ve havalesi veçhile Adliye encümenine tevdi edilmek

üzere Yüksek Reisliğe takdimi kararlaştırılmıştır.

Hariciye En. Reisi na.	M. M.	Kâtip
Sivas	Sivas	Diyarbakir
<i>Necmettin</i>	<i>Necmettin</i>	<i>Zeki Mesut</i>
<i>Aza</i>	<i>Aza</i>	<i>Aza</i>
<i>Elâziz</i>	<i>Kocaeli</i>	<i>Kocaeli</i>
<i>Fazıl Ahmet</i>	<i>İ. Süreyya</i>	<i>Reşit Suffet</i>
<i>Aza</i>		
<i>İstanbul</i>		
<i>Salâh Cimcoz</i>		

Adliye encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Adliye encümeni
Karar No. 19
Esas No. 1/811

1 - IV - 1934

Yüksek Reisliğe

Türkiye ile Amerika Birleşik Devletleri arasında imza edilen iadei mücrimin muahedenamesinin tasdikına dair Hariciye vekâltince hazırlanıp Başvekâletin 25 - XI - 1933 tarih ve 6/3399 sayılı tezkeresi ile Adliye encümenine havale olunan kanun lâyihası Hariciye encümeninin mazbatasile birlikte tetkik ve müzakere olundu:

Lozanda 1923 tarihinde aktedilmiş olan iadei mücrimin muahedenamesi hukukî esaslara ve mütekabil şartlara müstenit ve suçluların adalet pençesinden kaçamamalarını temin eden hükümleri

muhtevi olmak itibarile bu muahedenin tasdikını mutazammın olan lâyihanın kabulüne encümemizce de ittifakla karar verilmiştir.

Heyeti umumiyenin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe takdim kılınır.

Adliye E. Reisi	M. M.	Kâtip
Çorum	Kocaeli	Trabzon
<i>Münir</i>	<i>Salâhattin</i>	<i>Raif</i>
<i>Aza</i>	<i>Aza</i>	<i>Aza</i>
<i>Antalya</i>	<i>Kocaeli</i>	<i>Kayseri</i>
<i>Haydar</i>	<i>Ragıp</i>	<i>S. Azmi Osman Niyazi</i>

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

1923 senesinde Lozanda Türkiye ile Amerika Birleşik Devletleri murahhasları tarafından imza edilen iadei mücrimin muahedenamesinin tasdiki hakkında kanun lâyihası

1 — Amerika Birleşik Devletleri ile Lozanda 6 ağustos 1923 tarihinde imza edilmiş olan iadei mücrimin muahedenamesi kabul ve tasdik edilmiştir.

2 — Bu kanun neşri tarihinden mutabardır.

3 — Bu kanunun icrasına Adliye ve Hariciye vekilleri memurdur.

5 - XI - 1933

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
<i>İsmet</i>		<i>Zekâi</i>
Da. V.	Ha. V.	Mal. V.
<i>Ş. Kaya</i>	<i>Dr. T. Rüştü</i>	<i>M. Abdülhalik</i>
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
<i>Hikmet</i>	<i>Fuat</i>	<i>M. Celâl</i>
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
<i>Dr. Refik</i>	<i>Ali. Rana</i>	<i>Muhlis</i>

TÜRKİYE İLE AMERİKA DÜVELİ MÜTTEHİDESİ BEYNİNDE İADEİ MÜCRİMİN MUAHEDENAMESİ

Türkiye

ve

Amerika Düveli Müttéhidesi

Adaletin ahsen suretle tevziini temin maksadile zirde musarrah cinayet ve cünhalardan dolayı mahkûm olan veya takip edilen eşhası muayyen bazı ahvalde mütekabilen teslim etmeği faydali addettiklerinden, yeni bir iadei mücrimin muahedesi aktine karar vermişler ve bu maksatla mu-rahhasları olmak üzere

Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmeti;

Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmetinin Hariciye vekili ve aynı mecliste Edirne mebusu İsmet Paşayı, Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmetinin Sıhhiye ve Muaveneti İctimaiye vekili ve aynı mecliste Sinop mebusu Dr. Rıza Nur Beyi, ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmetinin sabık İktisat vekili ve aynı mecliste Trabzon mebusu Hasan Beyi,

ve

Amerika Düveli Müttéhidesi Hükûmeti Reisi;

İsviçre Konfederasyonu nezdinde fevkalâde murahhas ve orta elçisi Joseph C. Greu'yü, Tayin etmişlerdir .

Müşarüleyhim usulüne muvafık görülen salâhiyetnamelerini badelibraz ahkâmı atıyeyi karar-laştırmışlardır.

Madde — 1

Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmeti ile Amerika Düveli Müttéhidesi Hükûmeti ikinci madde tadat olunan ve müteakideyn âliyeden birinin kazasma tâbi arazide ika edilen bir cinayet veya cünha dolayısıyla işbu tarafın memurini adliyesi canibinden mahkûm veya takip edilipte diğer tarafın arazisine iltica eyleyen veya orada bulunan eşhası, talep üzerine, mütekabilen yekdiğerine teslim etmeği taahhüt ederler.

Maahaza mücrimin iadesi hususu ancak delâili cürmiye firarının veya maznunualeyh olan şahsın bulunduğu mahal kavanini mucibince tevkifini muhik gösterecek ve fiil orada ika edilmiş olsa idi takibatı cezaîyeye meydan verecek suretlerde olduğu takdirde vaki olaacaktır.

Madde — 2

Mücrimin iadesine hem mahalli ilticanın ve hem talip Devletin kavanini mucibince müstelzimi mücazat olmaları şartile atideki cinayet ve cünhalar için muvafakat olunacaktır, yani:

1 - Katli ebeveyn, katil, tesmim ile katli evlât dahil olmak üzere kasten katil,

2 - İkar harik,

3 - Deniz hırsızlığı, taifenin veya taifeden bir kısmının veya gemide bulunan sair eşhasın kaptana karşı hile veya cebir istimali ile gemiyi zaptetmiş olmaları halindeki gemi isyanı,

4 - Dahilinde mahiyeti altın maddede işaret olunan vesâikte tasrih edilmek lâzımgelen bir cinayeti irtikâp maksadile gece vakti bir meskene kesrû şikest ve zor ile dühul (burglary cürmü),

5 - Resmî veya hususî vesâiki taklit veya tağyir, mukallit veya tağyir edilmiş vesâiki hile ile istimal,

6 - Meskûkât ve evrakı naktiye, esham ile kuponları, banknotlar, tahvilât yahut sair senedat ve evrakı itibariyenin tahrif, taklit veya tağyiri, ihraç, mevkiî tedavüle vazı veya hileli bir maksatla istimali, umumî mühürlerle, altın ve gümüş masnuata mevzu umumî dangalarr, pullar veya markaların taklit veya tağyiri, mukallit veya tağyir olunmuş işbu eşyanın hileli bir maksatla istimali,

7 - Miktarı iki yüz doları veya Türk parasile bu meblâğın muadilini tecavüz etmek şartile

vediler veya resmî memurlar tarafından irtikâp olunan emvali umumiye ihtilâsı,

8 - Miktarı iki yüz doları veya Türk parasile bu meblâğın muadilini tecavüz etmek ve her iki memleketin kanunlarına işbu cünha veya cinayet hapis ile veya daha ağır bir ceza ile teziye edilmiş olmak şartile bir veya müteaddit memurun ve müstahdemin tarafından kendilerini istihdam edenlerin aleyhine irtikâp olunan ihtilâs,

9 - Hayatı beşeri tehlikeye koyacak surette şimendifer hututunun gayrikanunî olarak ve bilhiziyar tahribi veya seddi,

10 - İskatı cinin, kız kaçırmak, izalei bikir, sigar veya kâhillerin kaldırılması; bu son tabirden murat bir veya müteaddit eşhası kendilerinden veya familyalarından cebren para çekmek için veya her hangi diğeri bir gayrikanunî maksatla kaldırmak ve tevkif eylemektir,

11 - Cebrü şiddetle veya tehdîdat ile sirkat (roberi); kesir ve şikest ve zor ile veya duvar aşarak bir hane veya bir mağazada ika olunan sirkat (Hausebreaking ve Shop - breaking),

12 - Sirkat olunan meblâğ veya eşyanın kıymeti yirmi beş doları veya bu meblâğın Türk parasile muadilini müteceviz olduğu takdirde sirkati adiyeye,

13 - Dolandırıcılık; nukut miktarı veya eşya kıymeti iki yüz doları veya Türk parasile muadilini tecavüz etmek şartile dolandırılmış, sirkat edilmiş veya hile ile elde edilmiş olduğunu bileerek nukut veya esham ve tahvilât veya sair eşya için yataklık etmek,

14 - Duçar olunan zarar miktarı iki yüz doları veya Türk parasile muadilini tecavüz ettiği takdirde her hangi bir şahıs ve bilhassa bir vedi, vekil, banker, bir şahsı salis malını idare eden kimse yahut bir şirket veya cemiyetin reisi, azası veya bir memuru tarafından irtikâp olunan sahtekârlık veya emniyeti sui istimal,

15 - Yalan yere yemin ve itmar şuhut,

16 - Esaretin ilgasına ve esir ticaretine müteallik iki memleketin kanunları aleyhine irtikâp olunan cinayet veya cünhalar,

17 - Hileli iflâs,

18 - İrtişa,

19 - Asgarî cezası bir sene hapisten dün olmayan ağır darp ve cerh,

20 - Balâda tadat olunan ceraimden birine teşebbüs fili. İşbu teşebbüs cinayet cezasile mücazat edilmiş olmak lâzımdır.

21 - Tarafeyni Âkideynin kanunları mucibince hapis cezası veya daha ağır bir cezayı müstelzem olduğu takdirde balâda zikrolunan her hangi bir cinayet veya cünhada muayyen ve zimthal olmak,

Madde — 3

Siyasî cinayet veya cünhalar veyahut bu gibi bir cinayet veya cünhaya mürtebit efal için iadei müerimin vaki olmayacaktır.

Bir Reisi Devletin veyahut anm ailesi efradının hayatı aleyhine yapılan sui kast, siyasî, cinayet veya cünha addedilmeyecektir. Müteakideyni Âliyeden biri canibinden diğesine teslim olunan bir şahsın keyfiyeti iadeyi iera eden tarafa tebliğ edilecek olan tahrirî ve sarih rızası olmadıkça veyahut tahliyei katiyesi anından itibaren otuz gün zarfında talip Devletin arazisini terketmekte muhtar olduğu halde bu ihtiyarı istimal etmiş bulunmadıkça veyahut arazii mezkûreden çıktuktan sonra oraya avdet eylemiş olmadıkça şahsı mezkûr iadesine muvafakat edilmesinin sebebini teşkil eden cürümden gayri olarak iadesi hakkındaki talepten evvel irtikâp edilmiş bir cürüm için takip veyahut teziye edilmeyecektir.

Madde — 4

İadesi talep olunan şahıs iltica ettiği memlekette diğeri bir cürüm için gerek maznunen mevkufl bulunmuş ve gerek muvakkaten tahliye edilmiş olsun takip olunduğu veya mahkûm edilmiş bulunduğu takdirde iadesi muamelâtı cezaiyenin hitamına ve kanuna tevfikân sureti katiyede tahliyesine değin talik olunabilecektir.

Madde — 5

Müteakideyni aliyeyn mütekabilen kendi tebaalarının iadesine muvafakate mecbur değildirlen.

Madde — 6

Iadei müerimin taleplnameleri diploması tarıkile ita olunacaktır.

Iadesi talep olunan şahıs iade talebini icap eden cürümden dolayı mahkûm olmuş bulunuyorsa işbu iade talebine ita olunan kararın bir sureti mevsukası raptolunmak lâzımgelecektir. Talep olunan şahıs bir cürümden dolayı yalnız maznunualeyh ise, taleplnameye talip Devletın salâhiyettar hâkimi tarafından verilmiş tevkif müzekkeresinin usulüne muvafık surette musaddak bir sureti ve kezalik tevkif müzekkeresinin müstenidi aleyhi olan şehadet ve sair delâilin usulüne muvafık olarak tasdik edilmiş suretleri raptedilmiş bulunmak lâzımdır. İşbu vesaikin mucibi ittiham olan cürme, ika edildiği mahalle ve tarihine dair malûmatı sarıhayı ihtiva etmesi lâzımdır. İşbu vesaika mucibi ittiham olan ceraiime kabili tatbik ahkâmı kanuniyenin usulüne muvafık olarak musaddak bir suretile talep olunan şahsın hüviyetini göstermeğe muktazi hususat raptedilmiş bulunmalıdır.

Balâda gösterilen vesaik talip tarafın kanunlarının emrettiği şekilde tanzim olunacak ve anlara aslına mutabakatı musaddak olmak üzere matlubu minh olan tarafın lisanında veya Fransızca bir tercemeleri merbut olacaktır.

Şurası mukarrerdır ki iadenin tâbi olaacağı usul iade talebinin vukua geldiği tarihte matlubu minh Devlette meri olan ahkâma tevfikan tanzim olunacaktır.

Madde — 7

Iade talebi vukua gelmezden mukaddem bir kimsenin sureti muvakkatede tevkifi talep olunaacağı zaman bu baptaki talep diploması tarıkile yapılacak ve yahut iadeyi talip olan tarafın salâhiyettar şebhenderi veya işbu taraf canibinden mezun diğer bir kimse tarafından doğruca matlubu minh tarafın salâhiyettar memurinine gönderilecektir. Tevkif için takip edilecek usul matlubu minh Devlette meri ahkâma tevfikan tanzim edilecektir.

Tevkif günü dahil olmamak üzere tevkiften itibaren üç aylık bir mühlet zarfında altıncı maddede gösterilen şekilde evrakı lâzimesi merbut olarak kafî bir iade taleplnamesi gönderilmeyecek olursa tevkifi muvakkatin hitam bulması ve tevkif edilen şahsın serbest bırakılması icap eder.

Madde — 8

Matlubu minh olan veyahut talip olan tarafın kanunu mucibince ceza davası veya ita olunan hüküm müruru zamana uğramış olduğu takdirde iade talebine muvafakat olunmayacaktır.

Madde — 9

Talep olunan şahsın hini tevkifinde yedi tasarrufunda bulunup zaptedilmiş olan bileümle eşya iade olunmasında işbu şahıs ile birlikte talip olan tarafa teslim edilmek lâzımdır. İşbu teslim yalnız şahsı mezburun takip edilmekte olduğu cürüm dolayısıyla ihraz edilmiş eşyaya değil, aynı zamanda cürmün delilini tayine medar olabilecek sair bileümle eşyaya şamildir. Maahaza eşyayı mephusunanha üzerinde eşhası salisenin hukukuna lâyikile riayet edilmek lâzımdır.

Madde — 10

Talep olunan eşhasın tevkifi, hapis ve nakli masarifi, talip olan taraf canibinden tediye edilecektir.

Madde — 11

İşbu muahede tasdiknamelerin teatisi tarihinden iki ay sonra mevkii meriyete girecek ve beş se-

ne müddetle meri kalacaktır.

Eğer işbu muahede balâda mezkûr beş sene müddetin inkizasından lâakal altı ay evvel Tarafeyni Âliyeyni Âkideynden biri veyahut diğeri canibinden feshedilecek olursa fesih keyfyieti tesirini ancak altı aylık bir müddetin inkizasından sonra husule getireceği cihetle feshedilinceye kadar mevkii meriyette kalacaktır.

Madde — 12

Fransızca, İngilizce ve Türkçe tanzim edilmiş olan işbu muahede tasdik edilecektir. İhtilâf halinde Fransızca metin muteber olacaktır.

Tasdiknameler sürati mümkünine ile İstanbulda teati edilecektir.

Tasdikanılmekal mezkûrûlesami muralıhaslar işbu muahedeyi imza ve mühürlerle tahtim etmişlerdir.

Lozan'da 6 ağustos 1923 tarihinde tanzim olunmuştur.

